BLOM ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Aanvullend onderzoek ecologie Heuvelsestraat ong. te Bemmel

Aanvullend onderzoek naar steenuil en poelkikker in het kader van de Wet natuurbescherming

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2024-0383
Datum:	24 mei 2024
Samensteller:	ing. B.P.G. van Beurden
Collegiale toets:	ing. J. Dekkers
Opdrachtgever:	Solinoor B.V.
Contactpersoon:	dhr. P. Hospers

Disclaimer
Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.
Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding **4**

1.1 Aanleiding 4
1.2 Doel 4
1.3 Beschrijving plangebied 5
1.4 Voorgenomen werkzaamheden 5
1.5 Mogelijk aanwezige soorten 6
1.6 Juridisch kader 6

2 Methode onderzoek **7**

2.1 Theoretisch kader 7
2.2 Praktische uitvoering 7
2.3 Veldbezoeken 8
2.4 Specifieke omstandigheden 8

3 Resultaten **9**

3.1 Steenuil 9
3.2 Poelkikker 9
3.3 Overige soorten 9

4 Conclusie **10**

4.1 Steenuil 10
4.2 Poelkikker 10
4.3 Overige vogels 10
4.4 Vervolgstappen 10

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Heuvelsestraat e.o. te Bemmel zijn 3 akkers met groenstructuren, greppels en sloten gesitueerd (figuur 1.1). De initiatiefnemer is voornemens om op de bestaande akkers op de planlocatie een zonnepark te realiseren. Hierbij worden de sloten en greppels gedempt, worden bomen gekapt en nieuw groen aangeplant in de vorm van een struweelhaag, knotwilgen en kruidenrijk gras.

Figuur 1.1 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Heuvelsestraat e.o. te Bemmel.

Gezien de beoogde ingreep mogelijk leidt tot de aantasting van natuurwaarden beschermd onder de Omgevingswet is een quickscan Natuur uitgevoerd naar de potentie van het plangebied en mogelijke negatieve effecten ten gevolge van de beoogde werkzaamheden (Bruining, 2023). Op basis van de quickscan Natuur kon de aanwezigheid van essentieel leefgebied van de poelkikker en steenuil niet uitgesloten worden (zie tabel 1.1). Om vast te stellen of het plangebied daadwerkelijk een functie heeft voor vorengenoemde soorten dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. Solinoor B.V. heeft Blom Ecologie verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

1.2 Doel

In dit aanvullende ecologische onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Zijn de poelkikker en steenuil aanwezig in het onderzoeksgebied?
- Op welke wijze maken vorengenoemde soorten gebruik van het onderzoeksgebied? Zijn in het onderzoeksgebied jaarrond beschermde essentiële onderdelen van het leefgebied aanwezig?
- Resulteert de voorgenomen ingreep in het beschadigen of wegnemen van jaarrond beschermde essentiële onderdelen van het leefgebied? Is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk voor de voorgenomen ingreep uitgevoerd kan worden?

1.3 Beschrijving plangebied

De planlocatie betreft 3 akkers en een oprijlaan (figuur 1.1). De perceelgrenzen bestaan hoofdzakelijk uit greppels en sloten met groenstructuren van struiken en bomen. De planlocatie is geheel onverhard. Een uitgebreide beschrijving van de planlocatie en de directe omgeving hiervan is te vinden in de quickscan Natuur (Bruining, 2023).

Figuur 1.1 In de beoogde ingreep zijn er voornemens om sloten en greppels te slopen en bomen te kappen.

1.4 Voorgenomen werkzaamheden

De initiatiefnemer is voornemens om op de planlocatie bomen te kappen en sloten en greppels te dempen. De ingreep zal indicatief op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- kappen en rooien van bomen: kap- en rooiwerkzaamheden;
- dempen van greppels en sloten: graaf- en dempwerkzaamheden;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie zonnepark: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

1.5 Mogelijk aanwezige soorten

Uit de quickscan Natuur (Bruining, 2023) is gebleken dat binnen de planlocatie mogelijk beschermde essentieel leefgebied aanwezig zijn (tabel 1.1).

Tabel 1.1 Overzicht van de potentie van de planlocatie voor beschermde soorten (Bruining, 2023).

Soortgroep	Bescherming	Onderzoek nodig	Mogelijke functie planlocatie
Planten			
Grondgebonden zoogdieren			
Vleermuizen			
Amfibieën			
Poelkikker	HR	Ja	Voortplanting en overwintering
Reptielen			
Vissen			
Insecten en andere ongewervelden			
Vogels (cat. 1 t/m 4)			
Steenuil	VR	Ja	Foerageergebied en territorium
Vogels (Algemeen en cat. 5)			

1.6 Juridisch kader

De soortenbescherming van de Omgevingswet valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (Bal art. 11.37), Habitatrichtlijn (Bal art. 11.46) en de nationaal beschermde soorten (Bal art. 11.54). De bescherming van de poelkikker valt onder de Habitatrichtlijn en die van de steenuil valt onder de Vogelrichtlijn. Binnen de Vogelrichtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan het leefgebied en de nestplaats jaarrond beschermd zijn en overige broedvogels waarvan de nestplaats en het leefgebied enkel beschermd zijn tijdens de broedperiode. Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Bal art. 11.37 (Vogelrichtlijnsoorten)

Lid 1b: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
Lid 1d: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Bal art. 11.46 (Habitatrichtlijnsoorten)

Lid 1b: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren
Lid 1d: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

2 Methode onderzoek

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de steenuil zijn deze richtlijnen vastgesteld in het kennisdocument (BIJ12, 2017). Voor de poelkikker zijn deze richtlijnen vastgelegd in het Soorteninventarisatieprotocol (NGB, 2023).

De richtlijnen worden door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde soorten beknopt weergeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn. Voor de veldbezoeken wordt een minimale tussenliggende periode aangehouden voor een goede spreiding over de onderzoeksperiode, conform de relevante Kennisdocumenten en het meest actuele Vleermuisprotocol.

Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van het aanvullend ecologisch onderzoek zoals geformuleerd in de relevante Kennisdocumenten en/of NGB soorteninventarisatieprotocollen.

Soort	Type	Periode	Omschrijving
Poelkikker	Voortplanting en overwintering	Mei t/m sept.	Inventariseren middels scheppen naar adulten en larven doormiddel van 2 veldbezoeken in de periode mei-half juli met een minimale tussenperiode van 10 dagen.
Steenuil	Foerageergebied en territorium	1 feb. t/m 30 april	3 veldbezoeken met een tussenperiode van minimaal 1 maand tussen het 1e en 3e veldbezoek.
Cat. 5 vogels Algemene broedvogels	Nest		De nesten van cat. 5 soorten en andere algemene broedvogels worden meegenomen gedurende de overige veldbezoeken.

2.2 Praktische uitvoering

Steenuil

Tijdens een territoriumkartering van de steenuil worden het aantal roepende mannetjes in kaart gebracht. Onder de aanname dat elk roepend mannetje een broedpaar vertegenwoordigd wordt zo een beeld van het aantal territoria verkregen. Een belangrijk hulpmiddel hierbij is een smartphone en bluetooth JBL Clip 3 speaker, waardoor de roep wordt afgespeeld. Een steenuil beschermt zijn territorium door te antwoorden met een (balts)roep. Daarnaast geven zichtwaarnemingen inzicht in de mogelijke aanwezigheid van een broedpaar. Tevens wordt er aanvullend gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (type Pulsar Helion XP28, type AGM ASP TM-384 of type Hikmicro Falcon FQ25) om bewegingen van steenuilen te lokaliseren en te volgen. De uilen worden hierbij niet verstoord wat wel zou gebeuren wanneer men met zaklampen werkt. Als laatste wordt er (bij daglicht, voor start van een onderzoeksronde) gelet op verse braakballen, (rui)veren en krijtsporen binnen de planlocatie op eventuele paaltjes of hekwerk, indien aanwezig. Deze sporen geven een indicatie dat een steenuil(paar) vaak naar deze locatie terugkomt. Wanneer er sporen worden aangetroffen, worden deze weggehaald zodat er bij de volgende onderzoekronde vastgesteld kan worden of het verse sporen betrof, en of er nieuwe sporen bij zijn gekomen.

Tijdens de onderzoekrondes is de activiteit van de steenuil onderzocht op de planlocatie. Hierbij wordt gekeken of de steenuil aan- of afwezig is op de planlocatie en welk gedrag de soort vertoond bij aanwezigheid. Hierbij wordt mogelijk essentieel leefgebied van de steenuil inzichtelijk gemaakt.

Poelkikker

Om de aan- of afwezigheid van de poelkikker vast te stellen is er op 2 verschillende momenten geschept in de watergangen in en om de planlocatie. Hiervoor is een RAVON steeknet gebruikt met een maaswijdte van 3 mm. Er is voornamelijk geschept op 'kansrijke' locaties als tussen de rijke watervegetatie en zonbeschenen waterkanten. Daarnaast zijn de oevers van de watergangen geïnspecteerd op wegspringende amfibieën (plonzen tellen) en is er op gehoor geluisterd naar kwakende individuen.

2.3 Veldbezoeken

Het onderzoeksgebied is geïnventariseerd door ter zake deskundig ecologen van Blom Ecologie of externe ter zake deskundig ecologen onder verantwoordelijkheid van Blom Ecologie. De relevante omstandigheden ten tijde van de veldbezoeken zijn opgenomen in onderstaande tabel (tabel 2.2).

Tabel 2.2 Uitgevoerde veldbezoeken gedurende het aanvullend onderzoek.

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon	Tijd	Weersomstandigheden
Uilen 1	Leefgebied	2	18-03-2024	18.46	18.45-21.00	4/8, droog, 1 Bft, 12 °C
Uilen 2	Leefgebied	2	04-04-2024	20.15	20.15-22.15	7/8, droog, 3 Bft, 13°C
Uilen 3	Leefgebied	2	30-04-2024	20.59	20.45-23.00	2/8, droog, 1 Bft, 19°C
Poelkikker 1	Leefgebied	2	06-05-2024	21.09	14.45-17.15	8/8, droog, 2 Bft, 19°C
Poelkikker 2	Leefgebied	2	21-05-2024	21.33	14.00-16.00	8/8, droog, 2 Bft, 24°C

2.4 Specifieke omstandigheden

Tijdens de uitvoering van het onderzoek kan er sprake zijn van dusdanig omstandigheden dat er mogelijk een vertekend beeld optreedt van de verzamelde resultaten. Hiermee wordt niet bedoeld het gemotiveerd afwijken van uitgangspunten zoals geformuleerd in de Kennisdocumenten. Tijdens het onderzoek was er, voor zover de onderzoekers hebben kunnen nagaan, geen sprake van omstandigheden die mogelijk effect sorteren op de onderzoeksresultaten.

3 Resultaten

3.1 Steenuil

Tijdens het onderzoek zijn meerdere waarnemingen van de steenuil gedaan (figuur 3.1). Deze waarnemingen zijn bekend ten noorden en zuidwesten van de planlocatie, waarvan ten zuidwesten tevens een territorium bekend is. Deze waarnemingen betreffen alleen roepende individuen. Op de planlocatie zijn geen waarnemingen gedaan van de steenuil. De planlocatie heeft derhalve geen essentiële functie voor de steenuil. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is derhalve niet benodigd ten aanzien van de steenuil.

Figuur 3.1 Overzicht van de steenuil waarnemingen in de omgeving van de planlocatie.

3.2 Poelkikker

Tijdens de onderzoekrondes zijn in totaal 30 bastaardkikkers en 5 bruine kikkers waargenomen en gevangen. Daarnaast zijn er 2 groene kikker larven gevangen en zijn er circa 20 plonzen waargenomen van de bastaardkikker. Deze waarnemingen zijn bekend in de watergangen midden op het perceel en aan de zuidzijde van de planlocatie. Met de aanwezigheid van de bastaardkikker en bruine kikker, kan geconcludeerd worden dat de watergangen door deze soorten als voortplantingshabitat wordt gebruikt. Wegens de afwezigheid van waarnemingen van de poelkikker in de watergangen en op de planlocatie, kan uitgesloten worden dat de planlocatie voor de poelkikker een essentiële functie heeft. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is derhalve niet benodigd ten aanzien van de poelkikker.

3.3 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken waarnemingen van overige soorten gedaan. De volgende vogelsoorten zijn gedurende de veldbezoeken waargenomen: buizerd, houtduif, kievit, koekoek, merel, patrijs, scholekster, smient, wilde eend, witte kwikstaart en zanglijster. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels. Er zijn tijdens het onderzoek geen nesten van cat. 5 soorten waargenomen. Er is derhalve geen sprake van het wegnemen van nesten van cat. 5 vogels.

4 Conclusie

4.1 Steenuil

In de periode maart - april 2024 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van nesten, rustplaatsen en foerageergebied van steenuil. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017). Tijdens het onderzoek zijn geen nesten, rustplaatsen en/of essentiële foerageergebieden geconstateerd op de planlocatie. Gezien de afwezigheid van waarnemingen van de steenuil heeft de planlocatie geen essentiële functie heeft voor de steenuil. Het kappen van de bomen en de realisatie van het zonnepark op de planlocatie leidt derhalve niet tot een overtreding van een verbodsbepaling zoals geformuleerd in de Bal artikel 11.37. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is derhalve niet benodigd.

4.2 Poelkikker

In de periode mei 2024 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van poelkikker op de planlocatie. Het onderzoek is uitgevoerd conform de Soorteninventarisatieprotocollen (NGB, 2023).

Tijdens het onderzoek zijn geen individuen aangetroffen van de poelkikker. Uit de resultaten van het aanvullend onderzoek blijkt dat de watergangen in de planlocatie geen functie heeft voor de poelkikker. Het dempen van de watergangen en kappen van groenstructuren zal derhalve niet leiden tot negatieve effecten op de soorten. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is daardoor niet noodzakelijk.

4.3 Overige vogels

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot de steenuil en poelkikker. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op individuen, nesten en/of verblijflocaties van andere soorten in de planlocatie. Er zijn geen nesten van vogelsoorten aangetroffen binnen de planlocatie. Voor cat. 5 vogelsoorten is derhalve geen omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Zoals beschreven staat in de Vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen. Indicatief betreft het broedseizoen de periode 15 maart t/m 15 juli. Om overtreding van de Omgevingswet te voorkomen dienen werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

4.4 Vervolgstappen

Voor de uitvoering van de ingreep is geen omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk. (tabel 4.1). Er gelden in het kader van de omgevingswet geen verdere vervolgstappen.

Bronvermelding

Bruining, J., 2023. Quickscan Wet natuurbescherming Heuvelsestraat ong. te Bemmel. Oriënterend onderzoek ecologie in het kader van de Wet natuurbescherming. Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Poelkikker (*Pelophylax lessonae)*
Kennisdocument Steenuil (*Athene noctua)*

Bijlagen

Bijlage 1 Steenuil
Bijlage 2 Poelkikker

Bijlage 1 Steenuil

De steenuil is een kleine uilensoort met een lichaamsgrote van niet meer dan 23 cm en een spanwijdte van 54 tot 58 cm. Steenuilen hebben een bruin gevlekt verenkleed en een opvallende gele iris.

Steenuilen zijn standvogels en sterk gebonden aan kleinschalige landschappen, waarin ze een territorium hebben waar ze het hele jaar verblijven. Het leefgebied bestaat uit een afwisselend landschap met halfopen weilanden, korte en verruigde vegetatiestroken, boomgaarden, moestuinen en andere structuren met voldoende voedselaanbod. De soort maakt gebruik van holen in bomen en oude schuren en stallen als nest- en rustplaats. Ook wordt er in nestkasten gebroed wanneer natuurlijke holtes afwezig zijn.

De soort maakt een laag fluitende baltsroep en een miauwende contactroep. De broedperiode gaat begin februari van start met een baltsperiode, waarbij in sommige gevallen de jongen pas in het najaar het territorium van hun ouders verlaten. De meest optimale periode om aanwezigheid aan te tonen is medio februari t/m april. Normaliter produceert de soort één legsel per jaar (BIJ12, 2017).

Figuur 1 De steenuil (bron: Blom Ecologie B.V.).

Bijlage 2 Poelkikker

De poelkikker is een zonminnende soort welke een langere periode in en langs het water te vinden is (figuur 2)(BIJ12 kennisdocument Poelkikker, 2017 ; Creemers et al, 2009). Onbeschaduwde stilstaande wateren zijn het meest ideaal voor de poelkikker. Vaak komt de poelkikker voor in wateren zoals poelen, vennen, veenputten en sloten op (halfnatuurlijke) graslanden, agrarische (klei)polders en heide gebieden. Belangrijk is dat er voldoende vegetatie aanwezig is in het water voor de larven om in te schuilen en dat er voldoende schaduwvrije plaatsen zijn om in te zonnen.

In de winter graaft de poelkikker zich in muizenholletjes, onder stronken en boomstammen. De winterverblijfplaats bevindt zich vaak maar enkele 100 meters van het voortplantingswater.

Figuur 2 Roepende poelkikker (bron: Jelger Herder ©).

BLOM
ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Koewelstraat 2
4181CD Waardenburg
0418 820 288

blomecologie.nl